

Sygn. akt III AUa 1880/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 września 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach

Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Marek Procek (spr.)
Sędziowie	SSA Jolanta Pietrzak SSA Marek Żurecki
Protokolant	Beata Przewoźny

po rozpoznaniu w dniu 16 września 2015r. w Katowicach

sprawy z odwołania Z. S. (Z. S.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o prawo do wcześniejszej emerytury

na skutek apelacji ubezpieczonego Z. S.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gliwicach

z dnia 17 czerwca 2014r. sygn. akt VIII U 2443/13

oddala apelację.

/-/SSA Jolanta Pietrzak /-/SSA Marek Procek /-/SSA Marek Żurecki

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt III AUa 1880/14

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. zaskarżoną decyzją z dnia 16 sierpnia 2011r. odmówił ubezpieczonemu Z. S. przyznania prawa do emerytury w oparciu o przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. z 2009r., Dz. U. nr 153, poz. 1227), ponieważ do dnia 1 stycznia 1999r. ubezpieczony nie udowodnił wymaganego 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł ubezpieczony wskazując, że organ rentowy nie uwzględnił wszystkich świadectw pracy do obliczenia stażu pracy w szczególnych warunkach.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie.

Wyrokiem z dnia 31 maja 2012r. Sąd Okręgowy w Gliwicach oddalił odwołanie ubezpieczonego.

Wskutek apelacji ubezpieczonego od powyższego wyroku, tutejszy Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 13 czerwca 2013r. uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu - Sądowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gliwicach do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu Sąd Apelacyjny wskazał, że przy ponownym rozpoznawaniu sprawy Sąd Okręgowy powinien przeprowadzić postępowanie dowodowe w oparciu o materiały zgromadzone w aktach osobowych ubezpieczonego, a także materiały zaproponowane przez strony dotyczące okresów zatrudnienia odwołującego. Sąd Apelacyjny zauważył, że w związku z postępowaniem dowodowym, koniecznym jest wyróżnienie zajmowanych przez niego miejsc pracy, ustalenie rodzaju wykonywanych czynności oraz przyporządkowanie ich do właściwego wykazu (odpowiedniej pozycji) prac w szczególnych warunkach, zawartego w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r.

Sąd Okręgowy, ponownie rozpoznając sprawę ustalił, że Z. S.

(ur. (...)) w dniu 12 lipca 2011r. złożył wniosek o przyznanie mu emerytury z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych i przedłożył zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu. Sąd ten ustalił, że ubezpieczony w dniu (...) ukończył wiek 60 lat, a na dzień 1 stycznia 1999r. legitymuje się okresem składkowym i nieskładkowym wynoszącym 28 lat, 4 miesiące i 2 dni. Jednocześnie zwrócił uwagę, że ubezpieczony nie jest członkiem OFE.

Według ustaleń Sądu pierwszej instancji, ubezpieczony był zatrudniony w następujących okresach: od 20 października 1969r. do 9 maja 1970r. w (...), na stanowisku montera maszyn i urządzeń okrętowych (6 miesięcy i 21 dni), od 29 czerwca 1970r. do 10 października 1973r. w G. Zakładach (...) w G. na stanowiskach: uczeń tkacki, tkacz, nastawiacz maszyn (zakładacz osnów), referent do spraw zaopatrzenia (3 lata, 3 miesiące i 11 dni - ogółem), od 22 grudnia 1973r. do 30 kwietnia 1976r. w (...) Przedsiębiorstwie (...) w Zakładzie Produkcyjnym we W., na stanowiskach robotnika niewykwalifikowanego do prac ciężkich od dnia 22 grudnia 1973r. do 19 października 1975r. (1 rok, 9 miesięcy i 27 dni) oraz ubojowca od 1 czerwca 1975r. do 30 kwietnia 1976r. (11 miesięcy), od 25 czerwca 1976r. do 30 września 1978r. we (...) Kombinacie Budowlanym (...), na stanowiskach robotnika budowy od 25 czerwca 1976r. do 30 września 1976r. (3 miesiące i 5 dni), robotnika budowy - hakowego od 1 października 1976r. do 29 lutego 1978r. (1 rok, 4 miesiące), betoniarza od 1 marca 1978r. do 30 września 1978r. (7 miesięcy), od 17 października 1978r. do 31 października 1984r. w (...) w G., na stanowisku montera maszyn i urządzeń okrętowych I kategoria zatrudnienia (6 lat i 14 dni), od 19 listopada 1984r. do 31 lipca 1999r. w Zakładach (...) S.A. Zakład (...) na stanowiskach operator centralny, suwnicowy, operator OSN, spawacz, ślusarz, szlifierz, spawacz, ślusarz, robotnik transportowy (14 lat, 1 miesiąc i 11 dni - do 31.12.1998r. - ogółem, 6 miesięcy na stanowisku spawacza), od 1 sierpnia 1999r. do 31 grudnia 2000r. w Zakładach (...) S.A. Zakład (...), na stanowisku starszego magazyniera.

Do pracy w warunkach szczególnych organ rentowy zaliczył ubezpieczonemu okres pracy: od 20 października 1969r. do 9 maja 1970r. w (...),

na stanowisku montera maszyn i urządzeń okrętowych, od 1 czerwca 1975r. do 30 kwietnia 1976r. w Przedsiębiorstwie (...) we W. na stanowisku ubojowca,
od 1 marca 1978r. do 30 września 1978r. we (...) Kombinacie Budowlanym
we W. na stanowisku betoniarza, od 1 sierpnia 1995r. do 24 czerwca 1997r.
w Zakładach (...) w G. na stanowisku spawacza,
od 1 lipca 1998r. do 31 grudnia 1998r. w Zakładach (...)
w G. na stanowisku spawacza (z wyłączeniem okresów pobierania zasiłków chorobowych).

Do pracy w szczególnych warunkach organ rentowy nie zaliczył natomiast ubezpieczonemu okresu pracy we (...) Kombinacie Budowlanym we W.

od 25 czerwca 1976r. do 28 lutego 1978r. Według ustaleń Sądu Okręgowego, ubezpieczony w powyższym przedsiębiorstwie był zatrudniony od 25 czerwca 1976r. do 30 września 1978r. i zgodnie ze świadectwem pracy z dnia 30 września 1978r., zajmował stanowiska robotnika budowy od 25 czerwca 1976r., od 1 października 1976r. robotnika budowy - hakowego i betoniarza od 1 marca 1978r. Nadto, do pracy w szczególnych warunkach - według ustaleń Sądu pierwszej instancji - nie zaliczono również okresu zatrudnienia w (...) w G. w okresie od 17 października 1978r. do 31 października 1984r. na stanowisku montera maszyn i urządzeń okrętowych. Sąd ten wskazał, że w świadectwie pracy z dnia 30 października 1984r. pracodawca potwierdził zatrudnienie w I kategorii, ale bez powołania się na odpowiedni wykaz, dział i pozycję. Organ rentowy nie zaliczył ubezpieczonemu także pracy w okresie od 29 czerwca 1970r. do 10 października 1973r. w G. Zakładach (...) w G., z uwagi na brak przedłożenia za w/w okres świadectwa pracy w warunkach szczególnych oraz z powodu rozbieżności, jakie zachodzą pomiędzy złożonymi przez odwołującego zaświadczeniami pracy w zakresie zajmowanych przez niego stanowisk. W jednym z dokumentów zaznaczono, że skarżący przez cały okres zatrudnienia w G. Zakładach (...) w G. zajmował stanowisko nastawiacza maszyn, z kolei w innym dokumencie wskazano, że ostatnio zajmowanym przez skarżącego stanowiskiem było stanowisko referenta do spraw zaopatrzenia (ds. ekonomicznych). Dalej nie zaliczono ubezpieczonemu okresów pracy od 22 grudnia 1973r. do 1 czerwca 1975r. w Przedsiębiorstwie (...), gdyż odwołujący nie wykonywał pracy bezpośrednio przy uboju zwierząt oraz od 19 listopada 1984r. do 31 lipca 1995r. w Zakładach (...).

Według ustaleń Sądu Okręgowego, ubezpieczony w trakcie swojego zatrudnienia

w G. Zakładach (...) w G., tj. w okresie

od 29 czerwca 1970r. do 10 października 1973r., jak wynika z akt osobowych, pracował kolejno: od 29 czerwca 1970r. do 14 grudnia 1970r. w charakterze ucznia tkackiego i tkacza, od 15 grudnia 1970r. do 10 stycznia 1972r. w charakterze nastawiacza maszyn

(w tym zakładacza osnów), od 11 stycznia 1972r. do 31 sierpnia 1972r. w charakterze tkacza, od 1 września 1972r. do 10 października 1973r. w charakterze referenta ds. zaopatrzenia.

Początkowo przez kilka tygodni ubezpieczony pracował jako uczeń tkacki, przyuczając się do zawodu tkacza. Wówczas skarżący wykonywał czynności należące

do zakresu obowiązków tkacza osiem godzin dziennie, nie wykonując innych czynności. Następnie do 14 grudnia 1970r. wykonywał wyłącznie pracę tkacza stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

W dalszym okresie zatrudnienia, gdy ubezpieczony pracował jako nastawiacz maszyn, w tym także jako zakładacz osnów, jego praca polegała na nastawianiu, uruchamianiu

oraz naprawie krosien. Do zakresu jego obowiązków należało także przewożenie z magazynu osnów, na których znajdowały się nici, do czego wykorzystywał wózek, a następnie zakładanie ich na łożyska maszyn (krosien). Produkcja w w/w zakładzie odbywała się na trzy zmiany. W/w czynności ubezpieczony wykonywał przez osiem godzin dziennie, nie podejmując innych prac.

Następnie, po ponownym podjęciu pracy na stanowisku tkacza, ubezpieczony faktycznie wykonywał wyłącznie obowiązki tkacza stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

W ostatnim okresie zatrudnienia, tj. od dnia 1 września 1972r. do 10 października 1973r., skarżący pracował jako referent ds. zaopatrzenia.

W związku ze swoim zatrudnieniem w (...) Przedsiębiorstwie (...) w Zakładzie Produkcyjnym we W., tj. w okresie od 22 grudnia 1973r.

do 30 kwietnia 1976r., ubezpieczony wykonywał pracę początkowo w charakterze robotnika niewykwalifikowanego do prac ciężkich, a następnie w charakterze ubojowca.

Według ustaleń Sądu Okręgowego, do zakresu obowiązków ubezpieczonego, jako robotnika niewykwalifikowanego, należało transportowanie mięs po uboju, tj. półtuszy wieprzowych i ćwiartek wołowych do chłodni. Transport odbywał się z ubojni, pasażem

do chłodni-magazynu, gdzie panowały temperatury wynoszące od 4-5° C.

Ubezpieczony, jako robotnik niewykwalifikowany, otrzymywał odzież ochronną, a także posiłki regeneracyjne.

W dalszym okresie zatrudnienia skarżący pracował, jako bojowiec, przez osiem godzin dziennie, nie wykonując innych czynności.

W okresie od 25 czerwca 1976r. do 30 września 1978r. ubezpieczony pracował we (...) Kombinacie Budowlanym (...), który zajmował się produkcją prefabrykatów do budowy bloków mieszkalnych. W związku z w/w zatrudnieniem, odwołujący zajmował kolejno: od dnia 25 czerwca 1976r. stanowisko robotnika budowlanego, od 1 października 1976r. stanowisko hakowego na magazynie, a następnie, od dnia 1 marca 1978r. stanowisko betoniarza.

Pracując jako robotnik, ubezpieczony wyrównywał beton wylany na powierzchni.

W dalszym okresie, tj., gdy pracował jako hakowy, skarżący rozładowywał elementy znajdujące się w hali stanowiącej część w/w zakładu pracy. W ostatniej fazie swojego zatrudnienia ubezpieczony wykonywał przez osiem godzin dziennie wyłącznie prace zbrojeniowo-betoniarzkie.

W okresie zatrudnienia w (...) w G.,

tj. od 17 października 1978r. do 31 października 1984r. skarżący wykonywał pracę na stanowisku „operatora metalocku”, wykonując czynności należące do zakresu obowiązków montera maszyn i urządzeń okrętowych. Metalock stanowił metodę łączenia metali trudno spawalnych na zimno, za pomocą zszywek. Technika ta wymagała zastosowania narzędzi pneumatycznych, takich, jak młoty, wiertarki, szlifierki i gwinciarki.

Ubezpieczony pracował w charakterze montera maszyn i urządzeń okrętowych, stosując technikę metalocku, przez osiem godzin dziennie, nie wykonując innych czynności. Skarżący pracował w charakterze montera maszyn i urządzeń okrętowych zarówno

na miejscu, tj. w G., jak i w innych miejscach, gdzie był delegowany w celu wykonania robót monterskich. Ubezpieczonego oddelegowywano do takich miejsc, jak S., R., L., O..

W związku z zatrudnieniem ubezpieczonego w Zakładach (...), w okresie od 19 listopada 1984r. do 31 lipca 1995r., ubezpieczony wykonywał pracę w charakterze operatora obrabiarki sterowanej numerycznie. Skarżący pracował w Oddziale Obróbki Skrawaniem, wchodzącym w skład (...), mieszczącego się na hali o powierzchni około 4 hektarów. W ramach tego Wydziału, na hali wydzielono

od 6 do 7 naw, w których pracę wykonywali spawacze i ślusarze, natomiast pracownicy Oddziału Obróbki Skrawaniem, do którego przydzielono ubezpieczonego, wykonywali czynności na terenie całej hali na obrabiarkach usytuowanych poza w/w nawami.

W w/w oddziale obrabiane były części o gabarytach do 100 kg. W trakcie zatrudnienia ubezpieczonego uruchomiono produkcję specjalną, w ramach której wytwarzano części, podzespoły służące do produkcji czołgów.

Jednym z urządzeń wykorzystywanych do produkcji tych maszyn były obsługiwane przez ubezpieczonego obrabiarki sterowane numerycznie. Urządzenia te znajdowały się w odległości około 30-40 metrów od stanowisk spawalniczych. W miejscu pracy, gdzie ubezpieczony wykonywał swoje obowiązki, panował wysoki stopień natężenia hałasu, a także wysokie zapylenie. Ubezpieczony obsługiwał obrabiarki sterowane numerycznie przez osiem godzin dziennie, nie wykonując przy tym innych czynności. Odwołujący posiadał również uprawnienia suwnicowego, przy czym, pracę na suwnicy wykonywał sporadycznie, w zastępstwie za nieobecnych pracowników.

Dokonując rozważań prawnych, Sąd Okręgowy powołał się na art. 184 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. Nr 153, poz. 1227) oraz § 2 ust. 1 i 2 i § 3 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) i uznał, że ubezpieczony nie spełnia jednego warunku niezbędnego do przyznania mu prawa do wnioskowanego świadczenia, tj. 15-letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach.

Motywuując swoje rozstrzygnięcie, Sąd Okręgowy wskazał, że zgodnie w zarządzeniu Nr 19 Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z dnia 6 sierpnia 1983r., w dziale VII pkt 4 poz. 7 wymieniono stanowisko tkacza, a w poz. 48 tego zarządzenia wymieniono stanowisko nastawiacza maszyn i urządzeń.

Mając na uwadze powyższe, Sąd ten uznał, że uprawnionym jest stwierdzenie, iż w okresie od 29 czerwca 1970r. do 31 sierpnia 1972r. (tj. 2 lata, 1 miesiąc i 2 dni), gdy ubezpieczony zatrudniony był w G. Zakładach (...) na stanowisku ucznia tkackiego, tkacza, oraz nastawiacza maszyn (krosien), faktycznie wykonywał prace w warunkach szczególnych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wymienione w wykazie A, dział VII poz. 1 i 4, stanowiącym załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. Brak natomiast, według Sądu Okręgowego, podstaw do przyjęcia, że ubezpieczony wykonywał taką pracę w ostatnim okresie swojego zatrudnienia w tych Zakładach, na stanowisku referenta ds. zaopatrzenia.

W dalszej kolejności Sąd pierwszej instancji wskazał, że jego zdaniem ubezpieczony wykonując w okresie od 22 grudnia 1973r. do 1 czerwca 1975r. w (...) Przedsiębiorstwie (...) w Zakładzie Produkcyjnym we W. prace na stanowisku robotnika niewykwalifikowanego, nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych. Według Sądu Okręgowego, praca ubezpieczonego polegała bowiem na przewożeniu mięs, tj. tusz wieprzowych i półtuszy wołowych z ubojowni, pasażem do magazynu. Zdaniem tego Sądu, zarówno rodzaj wykonywanych prac, jak i warunki, w tym temperatura wynosząca od 4-5° C nie wskazują na szczególny charakter prac wykonywanych przez odwołującego. Zakres obowiązków powierzonych ubezpieczonemu nie pokrywa się, według Sądu Okręgowego, z żadnym ze stanowisk, ani też z żadnym z rodzajów prac, wymienionych w wykazie A, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r., od wykonywania których uzależnione jest przyznanie świadczenia emerytalnego w obniżonym wieku 60 lat. W szczególności Sąd ten podniósł, że w powyższym okresie ubezpieczony nie wykonywał prac bezpośrednio przy uboju zwierząt, ani prac w chłodniach składowych i przyzakładowych o temperaturze wewnętrznej poniżej 0° C, wymienionych w dziale X poz. 8 i 7 wykazu A.

Z kolei, oceniając charakter zatrudnienia ubezpieczonego, w związku z pracą we (...) Kombinacie Budowlanym, Sąd Okręgowy uznał, że wykonywane przez niego prace w okresie od 25 czerwca 1976r. na stanowisku robotnika budowy, a następnie od dnia 1 października 1976r. robotnika budowy - hakowego, nie pozwalają na zaliczenie okresu obejmującego zatrudnienie skarżącego na w/w stanowiskach, tj. okresu

od 25 czerwca 1976r. do dnia lutego 1978r. do stażu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych. Sąd pierwszej instancji wskazał, że ubezpieczony, pracując jako robotnik, wyrównywał beton wylany na powierzchni, z kolei pracując na stanowisku robotnika budowy – hakowego, rozładowywał elementy w hali znajdującej się na terenie zakładu pracy.

Żadne z w/w czynności nie odpowiadają, według Sądu Okręgowego, stanowiskom i pracom, wymienionym zarówno w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r., statuującym wykaz prac i stanowisk uprawniających do przyznania świadczenia emerytalnego w obniżonym wieku, jak i w zarządzeniach branżowych doprecyzowujących treść w/w rozporządzenia.

W odniesieniu natomiast do zatrudnienia ubezpieczonego w (...) w G., tj. w okresie od 17 października 1978r. do 31 października 1984r.

(tj. 6 lat i 14 dni), kiedy to ubezpieczony wykonywał pracę w charakterze montera maszyn i urządzeń okrętowych, Sąd pierwszej instancji uznał, że dowody zebrane w niniejszym postępowaniu potwierdziły, iż wykonywał prace monterskie za pomocą narzędzi pneumatycznych przez osiem godzin dziennie, nie wykonując innych czynności. Prace wykonywane bezpośrednio przy budowie i remoncie statków na stanowiskach znajdujących się na tych statkach, pochylniach, dokach i przy nabrzeżach zostały wymienione

w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. wykazie A, dziale III, poz. 90.

Sąd ten ustalił nadto, że skarżący w okresach oddelegowania ze (...) w G. do innych miast na terenie Polski, nadal pozostawał w zatrudnieniu

na stanowisku montera maszyn i urządzeń okrętowych, a nadto w okresach tych również wykonywał prace montera maszyn i urządzeń przy pomocy narzędzi pneumatycznych,

a więc wymienione w wykazie A, dziale XIV, pkt 18 powoływanego rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r., tj. obsługa urządzeń i narzędzi wibracyjnych lub udarowych.

Mając na uwadze poczynione ustalenia faktyczne oraz treść powołanych regulacji,

Sąd Okręgowy stwierdził, że w związku z zatrudnieniem w (...)

w G., tj. w okresie od 17 października 1978r. do 31 października 1984r. ubezpieczony wykonywał pracę w warunkach szczególnych.

Sąd Okręgowy uznał, że w związku z zatrudnieniem ubezpieczonego w Zakładach (...), w okresie od 19 listopada 1984r. do 31 lipca 1995r.,

gdzie wykonywał on pracę w charakterze operatora obrabiarki sterowanej numerycznie, prace te nie należą do kategorii prac wykonywanych w warunkach szczególnych. Stanowisko operatora obrabiarki sterowanej numerycznie nie mieści się bowiem, zdaniem Sądu pierwszej instancji, w zakresie pojęcia prac wykonywanych w warunkach szczególnych, o których mowa w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. Sąd Okręgowy wskazał także, że miał na uwadze zeznania świadka Z. K., z których wynika, że żadnemu z pracowników zatrudnionych na stanowisku operatora obrabiarek sterowanych numerycznie w Oddziale Obróbki Skrawaniem, w którym zatrudniony był ubezpieczony, pracodawca nie zaliczył okresu tej pracy do stażu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych.

W świetle zeznań świadka, brak również podstaw do przyjęcia,

że na stanowisku operatora obrabiarki sterowanej numerycznie, ubezpieczony wykonywał pracę w bezpośrednim sąsiedztwie stanowisk spawalniczych.

Reasumując, Sąd Okręgowy wskazał w toku ponownego rozpoznania niniejszej sprawy, że ustalenie faktycznego okresu wykonywania przez ubezpieczonego pracy

w warunkach szczególnych, wprawdzie zwiększa staż pracy w tych warunkach, jednakże

w dalszym ciągu suma okresów tak przepracowanych nie jest równa 15 latom pracy

w warunkach szczególnych. Sąd ten ustalił, że po doliczeniu do stażu pracy wykonywanej

w warunkach szczególnych, uznanych przez organ rentowy okresów zatrudnienia, uznanych przez Sąd w niniejszym postępowaniu, tj. okresów: od 29 czerwca 1970r. do 31 sierpnia 1972r. w G. Zakładach (...) w G.,

od 17 października 1978r. do 31 października 1984r. w (...)

w G., ubezpieczony na dzień 31 grudnia 1998r. legitymuje się w sumie okresem pracy w warunkach szczególnych wynoszącym 9 lat, 8 miesięcy i 15 dni.

Biorąc wszystkie powyższe względy pod uwagę, Sąd Okręgowy na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł, jak w sentencji.

Apelację od powyższego wyroku wniósł ubezpieczony.

Zaskarżając wyrok Sądu Okręgowego w całości, apelujący wniósł o „rzetelne rozpatrzenie jego apelacji”.

W uzasadnieniu ubezpieczony przytoczył między innymi treść przepisów Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i Kodeksu karnego oraz dotychczasowy przebieg postępowania

w jego sprawie. Nadto zarzucił, że bezpodstawnie zastosowano w jego przypadku rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. gdyż pracował w latach 70,

a nie w 80. Z argumentacji ubezpieczonego wynika także, że kwestionuje część ustaleń faktycznych dokonanych przez Sąd Okręgowy, w tym co do wysokości temperatury

w miejscu jego pracy w okresie od 22 grudnia 1973r. do 1 czerwca 1975r. w (...) Przedsiębiorstwie (...) w Zakładzie Produkcyjnym we W.

na stanowisku robotnika niewykwalifikowanego, charakteru jego pracy we (...) Kombinacie Budowlanym w okresie od 25 czerwca 1976r. do dnia lutego 1978r.

co do warunków pracy w okresie jego zatrudnienia w Zakładach (...)

(...) w okresie od 19 listopada 1984r. do 31 lipca 1995r., gdzie wykonywał

on pracę w charakterze operatora obrabiarki sterowanej numerycznie.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył, co następuje:

Przyjmując ustalenia poczynione przez Sąd I instancji jako własne, uznał, że apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

W niniejszej sprawie wnioskodawca domaga się przyznania prawa do świadczenia emerytalnego opisanego treścią art. 184 o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 162, poz. 1118). Zatem należy stwierdzić, że bezspornie ubezpieczony:

- osiągnął wiek przewidziany w art. 32 cyt. ustawy,

- w dniu wejścia w życie ustawy osiągnął okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27,
- nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego,

spór zaś dotyczył przesłanki w postaci okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach wymaganego w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat - dla mężczyzn.

Tak więc, należy wskazać, że art. 32 cyt. ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. stanowi,

iż ubezpieczonym zatrudnionym w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przysługuje emerytura w wieku niższym, niż określony w art. 27 pkt 1. Za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych

przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości

lub wymagającej wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Ust. 4 cyt. przepisu stanowi, że wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym

w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych. Owe przepisy dotychczasowe to powołane przez Sąd Okręgowy rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Trzeba zatem wskazać, że przepis § 4 tegoż rozporządzenia RM stanowi, iż pracownik, który wykonywał prace w szczególnych

warunkach, wymienione w wykazie A stanowiącym załącznik do rozporządzenia, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące przesłanki:

- osiągnął wiek 60 lat,
- ma wymagany okres zatrudnienia, tj. 25 lat pracy, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach, w tym pracy wymienionej w wykazie A.

Zgodnie zaś z normą § 2 ust. 1 cyt. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r., okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Nie można przy tym pominąć, że przepisy przewidujące prawo do emerytur z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze są przepisami szczególnymi, ich wykładnia rozszerzająca jest niedopuszczalna, podlegają one wykładni ścisłej (por. wyrok Sądu Najwyższego z 9 listopada 1999r., II UKN 187/99, OSNAPiUS 2001 Nr 4, poz. 121; wyrok z 16 sierpnia 2005r., I UK 378/04 OSNP 2006 nr 13-14, poz. 218, wyrok SN z dnia 23 października 2006r., I UK 128/06, OSNP 2007, nr 23-24, poz. 359). Oznacza to, że praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. (wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 14 września 2007r., III UK 27/07, OSNP 2008 nr 21-22, poz. 325; z dnia 19 września 2007r., III UK 38/07, OSNP 2008 nr 21-22, poz. 329; z dnia 6 grudnia 2007r., III UK 66/07, LEX nr 483283; z dnia 22 stycznia 2008r., I UK 210/07, OSNP 2009 nr 5-6, poz. 75; z dnia 24 marca 2009r., I PK 194/08, LEX nr 528152; z dnia 6 czerwca 2011r. (...) 393/10, LEX nr 950426).

Dodać przy tym należy, iż praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 14 września 2007r., III UK 27/07, OSNP 2008 nr 21-22, poz. 325; z dnia 19 września 2007r., III UK 38/07, OSNP 2008 nr 21-22, poz. 329; z dnia 6 grudnia 2007r., III UK 66/07, LEX nr 483283; z dnia 22 stycznia 2008r., I UK 210/07, OSNP 2009 nr 5-6, poz. 75 i z dnia 24 marca 2009r., I PK 194/08, LEX nr 528152).

Jednocześnie trzeba podkreślić, iż z utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika, iż wykazanie w dniu 1 stycznia 1999r. określonego w art. 184 cyt. ustawy okresu wykonywania pracy w szczególnych warunkach wyłącza ponowne ustalenie tego okresu po osiągnięciu wieku emerytalnego, według zasad wynikających z art. 32 ust. 1 a pkt 1 obowiązujących po dniu 1 lipca 2004r. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2011r., I UK 12/11, LEX nr 989126). To oznacza, iż brak było w okolicznościach niniejszej sprawy, aby z przyjętego przez organ rentowy stażu pracy w szczególnych warunkach - wynoszącego 4 lata, 5 miesięcy i 15 dni - odliczać ubezpieczonemu okresy jego niezdolności do pracy z powodu choroby.

Zatem, warunkiem koniecznym jest wykazanie przez wnioskodawcę, że w okresie co najmniej 15 lat wykonywał pracę - stale i pełnym wymiarze czasu pracy - na stanowisku pracy wymienionym w wykazie A.

Tak więc, przyjęty przez organ rentowy szczególny staż zatrudnienia powiększyć należało o staż pracy w szczególnych warunkach wynikający z niekwestionowanych ustaleń Sądu Okręgowego w wymiarze 2 lat, 1 miesiąca i 2 dni - obejmującego zatrudnienie

w G. Zakładach (...) od 29 czerwca 1970r. do 31 sierpnia 1972r. oraz 6 lat i 15 dni - odpowiadające zatrudnieniu w (...) w G. od 17 października 1978r. do 31 października 1984r., co daje łączny staż pracy w szczególnych warunkach wynoszący 12 lat, 7 miesięcy i 2 dni.

Aby sprostać obowiązkowi wykazania okresu co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, apelujący zakwestionował ustalenia Sądu pierwszej instancji dotyczące trzech okresów zatrudnienia.

I tak, z dokumentów zgromadzonych w aktach osobowych ubezpieczonego w (...) Przedsiębiorstwie (...) we W. wynika, że wnioskodawca zatrudniony zastał w dniu 22 grudnia 1973r. na stanowisko robotnika niewykwalifikowanego do prac ciężkich. Na stanowisku tym był zatrudniony do dnia 31 lipca 1975r., zaś od dnia 1 sierpnia 1975r. zostały mu powierzone obowiązki ubojowca. Składając wyjaśnienia w niniejszej sprawie, ubezpieczony podał, że pracując w spornym okresie na stanowisku robotnika niewykwalifikowanego, zajmował się transportem półtuszy z hali uboju do magazynu. Zatem, nie zajmował się ubojem oraz czynnościami przygotowawczymi i późniejszymi, związanymi z rozbiorem mięsa (por. wyrok Sądu najwyższego z dnia 6 sierpnia 2013r., II UK 9/13, LEX nr 1388598). Wobec powyższego, apelujący nie może skutecznie twierdzić, że w całym okresie zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) we W. wykonywał prace bezpośrednio przy uboju zwierząt (wykaz A, dział X, poz. 8). Nie przedstawił również jakichkolwiek dowodów, że w całym spornym okresie pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w temperaturze poniżej 0°C, przeciwnie, w swych wyjaśnieniach podał, że pracował w temperaturze 4-5°C.

Kolejny sporny okres dotyczył zatrudnienia we (...) Kombinacie Budowlanym we W. w okresie od dnia 25 czerwca 1976r. do dnia 28 lutego 1978r.

na stanowisku robotnika budowlanego oraz robotnika budowlanego - hakowego. Opisując rodzaj wykonywanej pracy w tym okresie, apelujący podaje, iż zajmował się transportem wewnętrznym na wolnym powietrzu przez cały rok. W aktach osobowych ubezpieczonego

z okresu zatrudnienia w tymże Przedsiębiorstwie zachowała się „nominacja” z dnia 12 marca 1977r., na podstawie której od dnia 1 marca 1978r. powierzono ubezpieczonemu funkcję brygadzysty - betoniarza, zaś wśród członków jego brygady, oprócz betoniarzy i zbrojarzy, wymieniono również posadzkarza, robotnika budowlanego - hakowego i operatora suwnicy. Tak więc, skarżący nie wykazał, aby w spornym okresie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace zbrojarskie i betoniarskie (wykaz A, dział V, poz. 4).

W końcu, spornym pozostawał okres zatrudnienia ubezpieczonego w Zakładach (...) od dnia 19 listopada 1984r. do dnia 31 lipca 1995r.

na stanowisku operatora obrabiarki sterowanej numerycznie. Domagając się zaliczenia wymienionego okresu do pracy w szczególnych warunkach, skarżący bezpodstawnie twierdzi, że wykonywał prace przy spawaniu (wykaz A, dział XIV, poz. 12), gdyż jego stanowisko pracy umiejscowione było w pobliżu stanowisk spawaczy. Tymczasem, ubezpieczony

nie uczestniczył w procesie spawania, rozumianym jako proces technologiczny w ciągu produkcyjnym. Jednocześnie - jak słusznie wskazuje Sąd Najwyższy - nawet wykonywanie przez wnioskodawcę prac w bezpośrednim sąsiedztwie stanowisk zaliczonych przez pracodawcę do prac w warunkach szczególnych, nie oznacza automatycznego zakwalifikowanie spornego okresu zatrudnienia do okresu pracy w szczególnych warunkach (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 29 stycznia 2008r., I UK 192/07, LEX nr 44272

oraz z dnia 15 grudnia 2011r., II UK 106/11, LEX nr 1130389). Ponadto, apelujący nie przedstawił jakichkolwiek dowodów na poparcie - w istocie hipotezy - że w spornym okresie wykonywał prace narażające na działanie promieniowania jonizującego oraz prace narażające na działanie pól elektromagnetycznych w zakresie od 0,1 do 300.000 MHz w strefie zagrożenia (wykaz A, dział XIV, poz. 4).

Wbrew twierdzeniom, na które zdaje się powoływać apelujący, Sąd Okręgowy nie naruszył granic swobodnej oceny dowodów określonej w art. 233 § 1 k.p.c., albowiem ich wiarygodność i moc ocenił według własnego przekonania, na podstawie „wszechstronnego rozważenia zebranego materiału”, a zatem, jak podkreśla się w orzecznictwie, z uwzględnieniem wszystkich dowodów przeprowadzonych w postępowaniu, jak również wszelkich okoliczności towarzyszących przeprowadzaniu poszczególnych dowodów i mających znaczenie dla oceny ich mocy i wiarygodności (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 17 listopada 1966r., sygn. II CR 423/66, niepubl.; uzasadnienie orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 1999r., sygn. I PKN 632/98, OSNAPiUS 2000/10/382; uzasadnienie orzeczenia Sądu Najwyższego z 11 lipca 2002r., sygn. IV CKN 1218/00, niepubl.; uzasadnienie orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 18 lipca 2002r., sygn. IV CKN 1256/00, niepubl.). Ramy swobodnej oceny dowodów muszą być zakreślone wymaganiami prawa procesowego, doświadczenia życiowego, regułami logicznego myślenia oraz pewnego poziomu świadomości prawnej, według których sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy jako całość, dokonuje wyboru określonych środków dowodowych i ważąc ich moc oraz wiarygodność, odnosi je do pozostałego materiału dowodowego. Ustalenia faktyczne dokonane w oparciu o tak ocenione dowody nie mogą wykazywać błędów tak faktycznych, tzn. nie mogą być sprzeczne z treścią dowodów, jak i logicznych (błędności rozumowania i wnioskowania).

Odnosząc powyższe dyrektywy do ustaleń dokonanych przez Sąd pierwszej instancji, w aspekcie wskazywanych przez skarżącego uchybień, nie sposób przyjąć zasadności jego argumentacji, że Sąd Okręgowy uznał dowolnie, wbrew zgromadzonemu w sprawie materiałowi dowodowemu, że odwołujący się w okresach objętych sporem wykonywał pracę w szczególnych warunkach.

Trafnie zatem Sąd Okręgowy wskazał, że nie było podstaw do przyjęcia, że ubezpieczony wypełnił przesłankę w postaci posiadania wymaganego okresu co najmniej 15 lat pracy wymienionej w wykazie A cyt. rozporządzenia RM.

Konkludując, Sąd drugiej instancji uznał, że apelacja jest bezzasadna i na mocy art. 385 k.p.c. orzekł o jej oddaleniu.

/-/SSA Jolanta Pietrzak /-/SSA Marek Procek /-/SSA Marek Żurecki

Sędzia Przewodniczący Sędzia

JR